

Mədəni irsimizə göz dikən ermənilər

Qədim mədəniyyətə malik Azərbaycan tarixən Qafqazda aparıcı qüvvə olub. Bu sahədəki zəngin irsimiz qonşu dövlətlərə güclü təsir göstərməklə yanaşı, həm də mənimsənilib.

Ermənilər mətbəximizi, musiqimizi, hətta rəqslərimizi belə oğurlayaraq özününküləşdirməyə çalışıblar. Zamanla ərazilərimizə, maddi-mənəvi irsimizə göz dikən haylar musiqimizi də oğurlamağa əl atırlar. Xalqımıza məxsus musiqilər, folklor nümunələri uzun illərdir oğur-

lanır, mənimsənilir, dünyaya erməni nümunələri kimi təqdim olunur. Azərbaycan bəstəkarları Üzeyir Hacıbəyov, Qara Qarayev, Fikrət Əmirovun əsərləri, eləcə də müasir bəstəkarlarımızın mahnıları erməni nümunələri kimi təqdim edilir, xalq mahnılarımız erməniləşdirilir. "Sarı gəlin", "Aman Tello" və onlarla digər mahnılarımızı ermənilər ifa edir və öz adlarına çıxırlar. Digər məşhur xalq mahnısı "Tut ağacı boyunca" ermənilər tərəfindən oğurlanıb.

(davamı 8-ci səhifədə)

(əvvəl 1-ci səhifədə)

Maraqlı cəhətlərdən biri də odur ki, illər öncə Rusiyada yaşayan erməni müğənni Vaçik Oqanyan bu mahnını məhz Azərbaycan dilində oxumuşdu. Bakıda dünyaya gələn "Boka" ləqəbli məşhur

olur ki, ən məşhur erməni müəllif əsərləri məhz Azərbaycan xalq mahnılarının, aşiq musiqilərinin və müəllif əsərlərinin, musiqisinin plagiatıdır. Məsələn, dahi bəstəkarımız Üzeyir Hacıbəyovun "Arşın mal alan" operet-

erməni əsəri kimi təqdim edilib.

Xalq artisti Brilliant Dadasovanın ifa etdiyi məşhur "Vokaliz" mahnısı da dəfələrlə ermənilər tərəfindən bayağı şəkildə ifa edilib. Əvvəlcə bu mahnını müğəni Siruşo

ri'nin erməni milli dəyəri kimi qeyri-maddi irs siyahısına daxil edilməsi üçün UNESCO qarşısında məsələ qaldırmışdır. Hətta "Eurovision-2011"

mahnı müsabiqəsinin final yarışmasında Ermənistan təmsilçisi erməni nümunəsi kimi təqdim etməyə çalışmışdı. Faktla bağlı Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları Agentliyi dərhal araş-

artist Lalə Məmmədovanın oxuduğu "Məktəb illəri" mahnısı da erməni müğənnilər tərəfindən oğurlanıb.

Mədəniyyət Nazirliyi və Əqli Mülkiyyət Agentliyi bəstəkar Üzeyir Hacıbəyovun "O olmasın, bu olsun" komediyasının musiqisinin bir hissəsinin və Azərbaycan musiqi irsinin digər nümunələrinin ermənilər tərəfindən mənimsənilməsilə bağlı birgə bəyanat yayıb. Belə ki, sözügə-

Mədəni irsimizə göz dikən ermənilər

erməni müğənni Boris Davıdyan isə xalq mahnısı - "Bu qala, daşlı qala"nı Azərbaycan dilində ifa etmişdi. Hər bir azərbaycanlıya doğma olan, tarixən türk mahnısı kimi tanınan "Ninnə yarım" mahnısını da bir neçə il öncə ermənilər özlərinə məxsus mahnı kimi təqdim etmişdilər. Həmin mahnını erməniləşdirərək oxuyan spitalı Hayko Tıqran Osetriyanla birlikdə Xalq artisti Zeynəb Xanlarovanın repertuarından olan məşhur "Sənə qurban" mahnısını da internet resurslarında öz adlarına çıxarmışdılar.

Dünyaca məşhur və Türkiyədə fəaliyyət göstərən Əlixan Səmədovun balabanda ifa etdiyi bir çox məşhur mahnıları, o cümlədən bəstəkar Ələkbər Tağıyevin bəstəsi olan "Sən gəlməz oldun"u Civan Qasparyan balabanda təkrarlayaraq öz adına çıxarıb. Onun oğurladığı Azərbaycan mahnıları sırasında Tofiq Quliyevin "Sənə də qalmaz", Rauf Hacıyevin "Saçlarına gül düzüm", Cahangir Cahangirovun "Ay qız", Emin Sabitoğlunun "Neyləyim", Eldar Mansurovun "Melodiya" və "Gecə zəngləri" musiqiləri də var. Araşdıranda məlum

tasının musiqisini ermənilər "Ermənistanda doğulmuşlar" adı ilə ifa ediblər. Başqa bir musiqi, ermənilərin uzun illərdir ki, fəxrlə oxuduqları "Yerevan" mahnı-himni 1948-ci ildə yazılıb. Lakin mahnını dinlədikdə məlum olur ki, musiqi tamamilə Üzeyir Hacıbəyovun 1913-cü ildə yazdığı "Arşın mal alan" operettasındakı "Əsgərin mahnısı"nın eynidir. Hətta bunu sovet dövründə də bir çox musiqişünaslar təsdiqləmişlər. Bu isə erməni həyasızlığından və oğurluğundan başqa bir şeyi ifadə etmir. Çünki Hacıbəyovun bu operettası dəfələrlə haylar tərəfindən dünyanın bir çox ölkələrində, o cümlədən ABŞ-in nüfuzlu konsert salonlarında

(Siranuş Harutyunyan) "Yurmala" festivalında erməni mahnısı kimi təqdim etmiş, 2004-cü ildə isə digər müğənni, Ermənistan mahnı teatrının solisti Vartuni Vartanyan erməni xalq musiqisi kimi "ifa" etmişdir.

Xaçaturyanın "Armenin rəqsi", "Karen və Nunenin rəqsi", "Erməni-kürd rəqsi" və digər rəqslərin əslində erməniləşdirilmiş "Şalaxo" və "Uzundərə" rəqslərimiz olduğu da artıq çoxlarına məlumdur. Bildiyimiz kimi, xain düşmən, mənfur qonşumuz mahnılarımızla yanaşı, milli rəqslərimizə də göz dikib. Məsələn, illər əvvəl Ermənistan mədəniyyət nazirliyi Azərbaycanın qədim milli rəqslərindən olan "Köçə-

dırmalara başlamış, "Köçəri" rəqsinin Azərbaycan xalqına məxsus olması barədə Agentlik tərəfindən geniş, tarixi əsaslarla söykənən və "Köçəri" sözünün etimologiyasını açıqlayan arayış hazırlayıb kütləvi informasiya vasitələrində yaymış və bu barədə Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatına məktub göndərilmişdi. Bundan başqa, "Yallı", "Vağzalı", "Mirzəyi" xalq rəqslərimiz və qədim musiqi alətlərimiz olan tar, kamança, balaban, zurnanı da adlarına çıxmağa çalışan haylar öz mənfur üzlərini göstərirlər. Bu kimi faktlar istənilən qədərdir. Xalq artisti Aygün Səmədzadəyə məxsus, məşhur "Tut ağacı", həmçinin Əməkdar

dən əsərin bir hissəsi erməni bəstəkar Arno Babacanyanın müəllifi olduğu "Vaqaşaban rəqsi" adı altında "YouTube" platformasında yerləşdirilib. Bu məsələ Azərbaycan cəmiyyətində etirazlara səbəb olub.

Qeyd edək ki, bu kimi hallar, ermənilərin ilk belə əməli deyil və sonuncu da olmayacaq. Bu millətin qanında, canındadır oğurluq. Onlar nəinki torpaqlarımızı, maddimənəvi dəyərlərimizi, tarixi abidələrimizi öz adlarına çıxmağa, musiqimizi də utanmadan mənimsəməyə çalışırlar. Musiqi sərhəd tanımır deyirlər, çünki onun dili yoxdur. Gözəl musiqi bütün bəşəriyyətin məhsulu kimi qiymətləndirilir. Coğrafiyası geniş, dinləyici kütləsi ümum bəşəri olur. Lakin ermənilərin həyasızcasına törətdikləri oğurluq halları çoxdan qanunları pozmuş, müəllif hüquqlarını tapdalamışdır. Görünür, haylar üçün müqəddəs heç nə yoxdur. Onlara lazım olan sadəcə vaxtdır, ondan özlərinə sərf edəcək dərəcədə istifadə edib, yararlanırlar. Necə deyirlər, "Utanmasan oynamağa nə var ki".

Ramidə YAQUBQIZI,
"Respublika".